

Opgang, 25 augustus

Teksten

1 – Hermenegildus Felix Victor Maria (Herman) Finkers (1954): “Panis angelicus” (Cappella Amsterdam, Holland Baroque, o.l.v. Daniel Reuss)

Panis angelicus is de voorlaatste strofe van de hymne “Sacris solemniis”, die in 1264, ter gelegenheid van de invoering van Sacramentsdag, op last van paus Urbanus IV, werd geschreven door Thomas van Aquino voor de Metten van deze feestdag.

De meest bekende toonzetting is die van César Franck; Herman Finkers schreef een Panis angelicus als toegift op zijn “Sint Jorismis”.

Panis angelicus fit panis hominum.
 Dat panis coelicus figuris terminum.

O res mirabilis!
 Manducat Dominum pauper, servus et humilis.

Te trina Deitas unaque poscimus:
 Sic nos tu visita, sicut te colimus,
 per tuas semitas duc nos quo tendimus, ad lucem
 quam inhabitas.
 Amen.

Brood van de engelen wordt het brood van mensen.
 Het brood van de hemel maakt een einde aan de
 schaduwen.

O groot wonder!
 Dienaren, arm en nederig nuttigen hun Heer.

U, God, drievuldig en één zie, wij bidden U:
 Kom ons zo bezoeken, zoals wij U vereren,
 leid ons langs Uw weg waarheen wij willen gaan,
 naar het licht dat Uw woning is.
 Amen.

2 – Johann Sebastian Bach (1685-1750): Cantate “Ärgre dich, o Seele, nicht”, BWV 186a (Solistenensemble Stimmkunst, Stiftsbarock Stuttgart, o.l.v. Kay Johannsen)

Oorspronkelijk componeerde Bach deze cantate te Weimar voor de 3e zondag van Advent, maar in Leipzig mocht in de Adventsperiode geen concertante muziek klinken. Daarom kon hij die cantate pas hergebruiken als er een nieuwe bestemming voor gevonden was. Dat werd de 2-delige cantate BWV 186 met dezelfde titel en marginaal gewijzigde teksten, maar veel verder uitgebreid, voor de 7e zondag na Trinitatis, waarvan de evangelielezing Marcus 8:1-9 was.

In deze uitzending van Opgang klinkt de eerste versie, BWV 186a. Het libretto is van Salomo Franck, de hofdichter te Weimar. De vertaling is van Ria van Hengel.

1. Koor

Ärgre dich, o Seele, nicht,
 daß das allerhöchste Licht,
 Gottes Glanz und Ebenbild,
 sich in Knechtsgestalt verhüllt,
 ärgre dich, o Seele, nicht!

Erger je niet, o ziel,
 omdat het allerhoogste licht,
 Gods glans en evenbeeld
 zich hult in de gedaante van een knecht;
 erger je niet, o ziel!

2. Aria (B)

Bist du, der da kommen soll,
 Seelenfreund im Kirchengarten?
 Mein Gemüt ist zweifelsvoll,
 soll ich eines andern warten?
 Doch, o Seele, zweifle nicht,
 laß Vernunft dich nicht verstricken,
 deinen Schilo, Jakobs Licht,
 kannst du in der Schrift erblicken!

Bent u degene die zal komen,
 zielevriend, in de tuin van de kerk?
 Mijn gemoed is vol twijfel,
 of moet ik een ander verwachten?
 Maar o ziel, twijfel niet,
 laat het verstand je niet misleiden;
 je helper, Jakobs licht,
 kun je in de Schrift ontwaren.

3. Aria (T)

Messias läßt sich merken
aus seinen Gnadenwerken,
Unreine werden rein.
Die geistlich Lahme gehen,
die geistlich Blinde sehen
den hellen Gnadenschein.

De Messias laat zich kennen
uit zijn genadewerken,
onreinen worden rein.
Geestelijk lammen lopen,
geestelijk blinden zien
het heldere schijnsel van zijn genade.

4. Aria (S)

Die Armen will der Herr umarmen
mit Gnaden hier und dort;
er schenket ihnen aus Erbarmen
den höchsten Schatz, das Lebenswort.

De armen wil de Heer omhelzen
met genade, zowel hier als daarginds;
Hij schenkt hun uit ontferming
de hoogste schat, het levenswoord.

5. Aria/duet (S,A)

Laß, Seele, kein Leiden
von Jesu dich scheiden,
sei, Seele, getreu!
Dir bleibet die Krone
aus Gnaden zu Lohne,
wenn du von Banden
des Leibes nun frei.

Laat, ziel, geen lijden
je van Jezus scheiden,
wees, ziel, getrouw!
Je houdt de kroon
uit genade als loon,
wanneer je nu vrij bent
van de boeien van het lichaam.

6. Koraal

Darum ob ich schon dulde
hie Wiederwärtigkeit,
wie ich auch wohl verschulde,
kommt doch die Ewigkeit,
ist aller Freuden voll,
die ohne alles Ende,
dieweil ich Christum kenne,
mir widerfahren soll.

Dus al moet ik hier
tegenspoed verdragen,
zoals ik ook verdien,
toch komt de eeuwigheid,
die vol vreugde is
en die ik eindeloos,
omdat ik Christus ken,
zal ervaren.

3 – Georg Böhm (1661-1733): Koraalbewerking “Vater unser im Himmelreich” (François-Xavier Grandjean, op het hoofdwerk van het orgel van de Laurenskerk te Rotterdam)

Deze koraalbewerking is gebaseerd op de eerste strofe en de melodie van het “Onze Vader” van Maarten Luther. Dankzij Johann Gottfried Walther, een neef van Bach, zijn de stukken van Böhm, waaronder dit orgelstuk, bewaard gebleven en gepubliceerd.

Vater unser im Himmelreich,
der du uns alle heißest gleich
Brüder sein und dich rufen an
und willst das Beten von uns han,
gibt, daß nicht bet allein der Mund,
hilf, daß es geh von Herzensgrund